

RESOLUCIÓ del procediment sancionador núm. PS 51/2017, referent a l'Institut Català de la Salut (Hospital Universitari Vall d'Hebron).**Antecedents**

1.- En data 21/8/2017 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'una persona pel qual formulava denúncia contra l'Hospital Universitari Vall d'Hebron (en endavant, HUVH) de l'Institut Català de la Salut (en endavant ICS), amb motiu d'un presumpte incompliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD).

La persona denunciant (amb núm. d'història clínica (...)) exposava que en data 4/8/2017 el Servei d'Urgències de Traumatologia que la va atendre a l'HUVH, li va lliurar juntament amb l'informe de la seva assistència mèdica, un full de prescripció d'aparell ortopèdic (PAO) que pertanyia a un altre pacient (identificat amb el núm. de CIP (...)). La persona denunciant manifestava haver formulat també una queixa davant el Síndic pels mateixos fets aquí denunciats, i afegia que *"No sé si mis datos personales también han sido vulnerados al igual que han sido vulnerados los datos personales de esta otra persona."*

La persona denunciant aportava diversa documentació relativa als fets denunciats: 1) Còpia del full de prescripció d'aparell ortopèdic per al pacient amb núm. de CIP (...); 2) Informe de l'assistència mèdica de la pacient amb núm. d'història clínica (...).

2.- L'Autoritat va obrir una fase d'informació prèvia (núm. IP 224/2017), d'acord amb l'article 7 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, i l'article 55.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (en endavant, LPAC), per tal de determinar si els fets eren susceptibles de motivar la incoació d'un procediment sancionador, la identificació de la persona o persones que poguessin ser responsables i les circumstàncies rellevants concurrents en uns i altres.

En el si d'aquesta fase d'informació, per mitjà d'ofici de data 19/9/2017 es va requerir l'entitat denunciada per tal que informés sobre els fets denunciats.

L'ICS va respondre l'anterior requeriment a través d'escrit de data 29/9/2017, pel qual s'exposava, entre d'altres, el següent:

- Que: *"facilitem tota la documentació que ens ha fet arribar l'Hospital de Vall d'Hebron. S'aporta instrucció del Servei Català de la Salut així com el document de procediment establert. Igualment es dona resposta a la segona qüestió, explicació sobre els fets, i es conclou que va ser una errada humana que, tot i les mesures existents, es pot donar molt excepcionalment."*

Tal com s'anunciava l'entitat denunciada aportava amb el seu escrit documentació diversa:

- 1) Circuit establert per tal de tramitar les sol·licituds PAO d'Urgències.
- 2) Instrucció 04/2001 del Servei Català de la Salut relativa al procediment de gestió i tramitació de les prestacions ortoprotètiques per a pacients no hospitalitzats.

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

- 3) Escrit de data 26/9/2017 de l'HUVH per mitjà del qual s'exposa el següent:
-Que: *“La persona amb història clínica (...) i la persona amb CIP (...) varen ser visitades al servei d'urgències de l'Hospital de Traumatologia, Rehabilitació i Cremats Vall d'Hebron el dia 4 d'agost del 2017 (...) el fet de que a HC (...) se li entregués un document amb les dades de CIP (...) només pot correspondre a una situació d'error humà en identificar la sol·licitud de PAO amb les dades d'una altra persona i fer entrega d'aquest document sense identificar l'error”*

3.- També en el marc de la informació prèvia, es va comprovar que l'ICS és responsable del fitxer de “Pacients dels Hospitals adscrits a l'ICS” que té com a finalitat *“garantir el registre i seguiment del tractament medicosanitari, sociosanitari i social que els centres donen als seus usuaris, pacients o residents així com el contínuum assistencials dels pacients atesos.* i el qual es troba inscrit al Registre de Protecció de Dades de Catalunya, dependent d'aquesta Autoritat.

4.- En data 21/12/2017 la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades va acordar iniciar procediment sancionador contra l'ICS per una presumpta infracció greu prevista a l'article 44.3.d) en relació amb l'article 10 LOPD. Així mateix, va nomenar persona instructora de l'expedient a la funcionària de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, la Sra. (...) Aquest acord d'iniciació es va notificar a l'entitat imputada el 2/1/2018.

En l'acord d'iniciació es concedia a l'entitat imputada un termini de deu dies hàbils comptadors a partir del dia següent de la notificació per formular al·legacions i proposar la pràctica de proves que considerés convenientes per a la defensa dels seus interessos.

5.- L'ICS va formular al·legacions a l'acord d'iniciació mitjançant escrit de 2/1/2018, les quals es van abordar a la proposta de resolució.

6.- En data 23/3/2018 la persona instructora d'aquest procediment va formular proposta de resolució, per la qual proposava que la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades declarés que l'ICS havia incorregut en una infracció greu prevista a l'article 44.3.d.), en relació amb l'article 10, tots ells de la LOPD. Aquesta proposta de resolució fou notificada en data 27/3/2018, i es concedia un termini de 10 dies per formular al·legacions.

Aquest termini s'ha superat amb escreix sense que davant la proposta de resolució s'hagin formulat al·legacions.

Del conjunt de les actuacions practicades en aquest procediment es consideren acreditats els fets que seguidament es detallen com a fets provats.

Fets Provats

El 4/8/2017 des del Servei d'Urgències de Traumatologia de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron es va lliurar a un pacient –identificat amb el núm. d'Història clínica (...)– que va ser atès, l'informe de la seva assistència mèdica juntament amb el full de prescripció d'un aparell d'ortopèdia (en endavant, PAO) que pertanyia a un altre pacient (amb CIP núm. (...)). Aquest full contenia diverses dades personals com ara el nom i cognoms del pacient, la data de

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

naixement, l'edat, el gènere, el número de CIP, la data i hora d'admissió així com el tipus d'aparell que se li prescrivia.

Fonaments de Dret

1.- És d'aplicació al present procediment el previst a la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (en endavant, LPAC); així com al Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, segons el previst a la DT 2^a de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades. De conformitat amb els articles 5 i 8 de la Llei 32/2010, la resolució del procediment sancionador correspon a la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

2.- L'entitat imputada no ha formulat al·legacions davant la proposta de resolució, però sí ho va fer davant l'acord d'iniciació. A aquest respecte, es considera oportú reiterar a continuació allò més rellevant de la resposta motivada que donà la persona instructora a aquestes al·legacions que l'entitat imputada havia formulat davant l'acord d'iniciació.

En concret, l'ICS en la seva única al·legació formulada manifestava que *“ha quedat acreditat amb la documentació presentada que es tracta d'un procediment protocolitzat, que els professionals saben perfectament com s'ha de fer per tal de vetllar per les dades dels usuaris i que es prenen les mesures oportunes per tal de no vulnerar els seus drets. No obstant això, i tal com ja es va manifestar, es va tractar d'una errada humana que no acostuma a donar-se.”*

Tal com assenyala la persona instructora, amb aquestes al·legacions l'ICS venia a admetre els fets imputats, si bé qüestionava la seva qualificació com a constitutiva d'infracció perquè els fets s'haurien comès a conseqüència d'un error humà. Aquesta qüestió relativa a la concurrència d'un error en la comissió dels fets imputats cal reconduir-la al principi de culpabilitat. Sobre això, aquesta Autoritat ha recordat en diverses resolucions (per totes, la resolució del procediment sancionador núm. 52/2012 –disponible al web www.apd.cat–) la doctrina jurisprudencial sobre el principi de culpabilitat, tant del Tribunal Suprem, com del Tribunal Constitucional. D'acord amb aquesta doctrina, la potestat sancionadora de l'Administració, en tant que manifestació del “ius puniendi” de l'Estat, es regeix pels principis del dret penal, i un dels seus principis és el de culpabilitat, incompatible amb un règim de responsabilitat objectiva sense culpa.

En aquest sentit, el Tribunal Suprem en diverses sentències, per totes les de 16 i 22/04/1991, considera que d'aquest element de culpabilitat es desprèn que l'acció o omissió qualificada com a infracció sancionable administrativament, ha de ser en tot cas, imputable al seu autor, per dol o imprudència, negligència o ignorància inexcusable. També l'Audiència Nacional, en la Sentència de 29/06/2001, precisament en matèria de protecció de dades de caràcter personal, ha declarat que per apreciar aquest element de culpabilitat *“basta la simple negligència o incumplimiento de los deberes que la Ley impone a las personas responsables de ficheros o del tratamiento de datos de extremar diligencia...”*.

També resulta d'interès la SAN de 08/10/2003, que explicita el següent:

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

“Por tanto, en contra de lo ordenado en el art. 11.1 de la Ley 15/1999, de 13 de diciembre de Protección de Datos de Carácter Personal, la entidad recurrente, comunicó a un tercero datos de carácter personal sin el consentimiento del afectado, sin concurrir las causas establecidas en apartado 2 de dicho artículo para que no se precise del consentimiento, y sin que su conducta se encuentre amparada en el art. 12 de la misma Ley.

SEXTO

Por lo que afecta a la culpabilidad, ha de decirse que generalmente este tipo de conductas no tienen un componente doloso, y la mayoría de ellas se producen sin malicia o intencionalidad. Basta la simple negligencia o incumplimiento de los deberes que la Ley impone a las personas responsables de ficheros o del tratamiento de datos de extremar la diligencia para evitar, como en el caso que nos ocupa, un tratamiento de datos personales sin consentimiento de la persona afectada, lo que denota una falta evidente en la observancia de esos deberes que conculcan claramente los principios y garantías establecidas en la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre de Protección de Datos de Carácter Personal, concretamente el del consentimiento del afectado.”

Així mateix, la sentència del Tribunal Suprem de 25/01/2006, dictada també en l'àmbit de protecció de dades, es basa en la diligència exigible i estableix que la intencionalitat no constitueix un requisit necessari per tal que una conducta sigui considerada culpable.

Pel que fa al grau de diligència exigible, la SAN de 14/12/2006 declara: *“el Tribunal Supremo considera que existe imprudencia siempre que se desatiende un deber legal de cuidado, es decir, cuando el sujeto infractor no se comporta con la diligencia exigible. Y el grado de diligencia exigible habrá de determinarse en cada caso en atención a las circunstancias concurrentes, tales como el especial valor del bien jurídico protegido, la profesionalidad exigible al infractor, etc.”*

En definitiva, és necessari que en la conducta que s'imputa concorri l'element de la culpabilitat, però per tal que existeixi culpabilitat no és necessari que els fets s'hagin produït amb dol o intencionalitat, sinó que és suficient que hagi intervingut negligència o manca de diligència, com seria el supòsit aquí analitzat. I val a dir que el deure de diligència és màxim quan es fan activitats que afecten drets fonamentals, com és el dret a la protecció de dades de caràcter personal. Així ho ha declarat la Sentència de l'Audiència Nacional de 05/02/2014 (RC 366/2012) dictada en matèria de protecció de dades, que sosté que la condició de responsable de tractament de dades personals *“impone un deber especial de diligencia a la hora de llevar a cabo el uso o tratamiento de los datos personales o su cesión a terceros, en lo que atañe al cumplimiento de los deberes que la legislación sobre protección de datos establece para garantizar los derechos fundamentales y las libertades públicas de las personas físicas, y especialmente su honor e intimidad personal y familiar, cuya intensidad se encuentra potenciada por la relevancia de los bienes jurídicos protegidos por aquellas normas.”*

En la fase d'informació prèvia que precedí al procediment, l'ICS aportà una còpia de la Instrucció 4/2001 del CatSalut, relativa a les prestacions ortoprotètiques per a pacients no hospitalitzats, la qual disposa en el seu apartat 11è que *“Els professionals sanitaris, entitats proveïdores de serveis sanitaris, centres dispensadors i òrgans de l'Administració que intervenen en el procediment d'aquesta prestació tenen l'obligació de mantenir la*

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

confidencialitat de les dades i de la informació i han d'adoptar les mesures idònies per garantir la correcta utilització, custòdia i seguretat de les dades, d'acord amb la normativa sobre protecció de dades de caràcter personal". No obstant això, en el cas que aquí ens ocupa, tal com indicava la persona instructora, aquestes eventuais mesures no van resultar eficaces, atès que si el personal sanitari de l'Hospital de l'ICS hagués actuat amb la diligència exigible -que ha de ser la màxima quan es tracten dades de salut-, abans de lliurar el PAO a un pacient s'hauria assegurat que la identitat d'aquest coincidia amb la de qui figurava en el PAO, verificació que no exigia esforços desproporcionats, i que hagués estat suficient per evitar que un tercer tingués accés a dades de salut d'un altre pacient.

En definitiva, que en base a la doctrina jurisprudencial exposada sobre el principi de culpabilitat, es considera que concorre en l'ICS la manca de diligència exigible en la conducta indicada a l'apartat de fets provats, el que al seu torn comporta que li sigui imputable, a títol de culpa, la infracció que ja es qualificava en l'acord d'iniciació com a presumpta vulneració del deure de secret.

En connexió amb això, cal mencionar que en les seves alegacions l'ICS també sostenia que no s'hauria consumat la infracció de vulneració del deure de secret respecte les dades d'altres pacients: *"No estem d'acord amb les afirmacions de la reclamant quan sembla donar a entendre que s'han vulnerat també els drets de tercers ja que no s'ha rebut cap reclamació al respecte. S'ha d'entendre, doncs, d'un fet puntual que es pot donar per moltes mesures que s'apliquin. No s'ha d'entendre com una vulneració de secrets."*

Certament no consta provat que els fets concrets aquí imputats s'haguessin produït també respecte d'altres pacients, però tal circumstància no desvirtua la imputació concreta que s'ha descrit a l'apartat de fets provats.

3.- En relació als fets descrits a l'apartat de fets provats, cal acudir a l'article 10 de la LOPD, el qual preveu el següent:

"El responsable del fitxer i els qui intervinguin en qualsevol fase del tractament de les dades de caràcter personal estan obligats al secret professional pel que fa a les dades i al deure de guardar-les, obligacions que subsisteixen fins i tot després de finalitzar les seves relacions amb el titular del fitxer o, si s'escau, amb el seu responsable."

Doncs bé, tal com indicava la persona instructora, durant la tramitació d'aquest procediment s'ha acreditat degudament el fet descrit a l'apartat de fets provats, el qual és constitutiu de la infracció greu prevista a l'article 44.3.d) de la LOPD, que tipifica com a tal:

"d) La vulneració del deure de guardar secret sobre el tractament de les dades de caràcter personal al qual es refereix l'article 10 d'aquesta Llei."

4.- L'article 21 de la Llei 32/2010, en consonància amb l'article 46 de la LOPD, preveu que quan les infraccions siguin comeses per una administració pública, la resolució que declari la comissió d'una infracció, haurà d'establir les mesures que escau adoptar perquè cessin o es corregeixin els efectes de la infracció.

Carrer Rosselló, 214, Esc. A, 1r 1a
08008 Barcelona

En el cas present, però, ateses les circumstàncies de la infracció que es declara, relatives a un fet puntual ja consumat, es considera que no procedeix la imposició de mesures correctores.

Fent ús de les facultats que em confereixen l'article 15 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat de Catalunya,

RESOLC

Primer.- Declarar que l'Institut Català de la Salut ha comès una infracció greu prevista a l'article 44.3.d) en relació amb l'article 10, tots ells de la LOPD, sense que resulti necessari requerir mesures correctores per corregir els efectes de la infracció de conformitat amb el que s'ha exposat al fonament de dret 4t.

Segon.- Notificar aquesta resolució a l'Institut Català de la Salut.

Tercer.- Comunicar aquesta resolució al Síndic de Greuges, mitjançant el seu trasllat literal, segons el que especifica l'Acord 3r del Conveni de Col·laboració entre el Síndic de Greuges de Catalunya i l'Agència Catalana de Protecció de Dades de data 23/06/2006.

Quart.- Ordenar la publicació de la Resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, l'entitat imputada pot interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 123 i següents de la LPAC o bé podeu interposar directament recurs contenciós administratiu davant els Jutjats del Contenciós Administratiu, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa. Si l'entitat imputada manifesta a l'Autoritat la seva intenció d'interposar un recurs contenciós administratiu contra la resolució ferma en via administrativa, la resolució se suspendrà cautelarment en els termes previstos a l'article 90.3 de la LPAC.

Igualment, l'entitat imputada pot interposar qualsevol altre recurs que consideri convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora

M. Àngels Barbarà i Fondevila
Barcelona, (a la data de la signatura electrònica)